Herberstain, Sigism.: Defensio.

SIGISMVNDI Liberi Baronis in Herberſtain.

DEFENSIO INIVSTE DELATORVM.

VIENNAE AVSTRIAE EXCV-
debat Raphaël Hofhalter.

SIGISMVNDVS
Liberbaro in Herber-
STAIN NEYPERG ET GVETEN-
HAG DVCATVS CARINTHIAE

Supremus Hæreditarius & Camerarius, & Dapifer: Serenißimi D. Domini Ferdinandi Ro. Hung. & Bohem. Regis, Archid. Austriæ: Ærarij Consilij præsidens. Excellentißimo Domino Henrico Lorito Glareano Patricio Claronensi Poetæ Laureato Amico suo S. D.

EX IOANNE OPORINO TYPOgrapho Basilien: qui meam Moscouiam iam denuo imprimebat, cognoui. Tibi meum opus vsq; adeò placuisse, vt eius non solum in tuis præclaris Lucubrationibus ac monumentis honestam mentionem feceris, verum etiam tua singulari authoritate atq; eiusdem commẽdatione tantundem effeceris, vt ab alijs plurimis nunc paßim & legatur & commendetur. Quo quidem nomine magno affitior gaudio, Laborem nimirum nostrum probari tibi Viro, quem omnes docti non minimum cum doctrinæ

tum verò eloquentiæ principem noſtro tempore per Germaniam, agnoſcant & obſeruent. Porro & ſi nulla prorſus intercedente inter nos familiaritate aut quouis merito ſed ſola humanitatis ratione noſtræ Moſcouiæ cum ſumma laude memineris, meq; tibi eo nomine multum debere fateor, & cum in præſentiarum gratitudinem hanc aliter referre non poſſum: Exiſtimabã tamen me tibi rem haud quaquam ingratam facturum, præſertim cum ſciam te ardentiſsimo animo veritatem hyſtoriarum noſtri temporis amplecti & literis mandare. Si ea quæ à quibuſdam ſcriptoribus temere & falſo in lucem prodiere, & quæ ego compertiſsima habeo, quæq; oblata occaſione in publicum profero. Si ea ipſa vtcunq;, vere tamen ſcripta ad te tranſmitterem, vt haberes nimirũ rem certam ac indubitatam, quam in hyſtoriam, ſi quando hoc genus argumenti tractaturus ſis, referre atq; quodãmodo inſerere poſſes.

FIdelium Præceptorum monita, vt oracula obſeruanda, re ipſa comperi. Nam cum maiorũ conſilio & mea voluntate ad arma me contuleram, fideliſsimus Præceptor Magiſter Georgius Razenperger (quem ob eius bonitatem fidelitatem vitæq; integritatem ijs inſero) me hortatus eſt, ne literas omnino poſtponerem, & vt ſaltem vnicam horam in die lectioni deputarem, id mihi profuturum pol-

licebatur

licebatur, feci, aliquando legi Hiſtorias præſertim, quas cum modernorum ſcriptorum percurrerem, reperio in certis multũ à veritate aberraſſe, forte ex nimio affectu, aut adulando, aut etiam vana relatione bonis viris detraxiſſe, alijs plus iuſto tribuiſſe. Hinc duo mihi euenere, alterum vt tanto minus veteribus credam. Simul cum ego in publicis diu verſatus ſum, poſſe quod alijs accidit, mihi contingere, & cum habeã cauſam quæ me quodammodo ſolicitum facit. Volui viuens ad huc non mihi ſolum verum etiam veritati ipſi ſubuenire. Vir omni laude dignus Guilhelmus Baro de Rogendorff fidiſsimus, conſtantiſsimusq;, Et ſi ſub Buda Generalis Dux exercitus Anno Domini M.D.XLI. calamitoſo belli exitu, infœlitior factus erat, Is tamen antea nunq; dum Diuo Maximiliano & Carolo Imperatoribus in Italia & Hiſpanijs, atq; etiam Ferdinando Rom. &c. Regi officia præſtabat, vllius inconſtantiæ aut infidelitatis inſimulatus fuit. Quo nomine impius atq; crudelis videtur is, qui tantum virum, in extrema ſenectute conſtitutum, nihilq; magis cogitantem, quam vt honeſtam nominis ſui exiſtimationem, conſeruaret, laudemq; rebus præclare geſtis partam, apud omnem poſteritatem retineret, tam horrendo proditionis crimine inſimulare atq; iam mortuum turpiter traducere, inq; vulgus neſcio quæ crimina de eo ſpargere

ausus

ausus est. Quanquam quis miretur hæc nostro infelicissimo ac perditissimo seculo fieri, cum videmus Clarissimis Ducibus ab æterno fere fatale fuisse, vt in vltimo vitæ actu circumuenti inuidia, imminutaq; dignitate in ipso contumeliæ dolore vitam clauderent.

EQuidem hæc non ex aliquo singulari erga hunc virum affectu, scribo. Siquidem mihi, nec sanguine, nec affinitate iunctus erat, nec vllo suo patrocinio, aut quouis auxilio dum viueret me, iuuit, haberem potius causam si quidq̃ eiusmodi in eo excessus reperissem aut scirem, grauius in eum inuehendi quam defendendi, cum eo tempore inter reliqua mala, duos summæ spei viros, nominis mei, alterũ nepotem ex amantissimo fratre germano amiserim, Sed sola instituti mei atq; adeò veritatis ratione impulsus, ea duntaxat, quæ ipse compertissima habeo scribo.

ETenim cum à Serenissimo Rom. Rege mense Martio ad illum Budam obsidere tendentem missus fuissem, cum tum offitium vigilantissimi Ducis præstare facilè animaduerti. Dein rursus mẽse Augusto cum Cæsareæ Maiestatis Oratore Ioanne Thoma Pico Comite Mirandulæ, cum sub Budam venissemus, plenaq; mandata haberemus, cum illis, qui

qui Budam tenebant, de conditionibus tractandi, & modo, quo Buda in manibus eorundem permaneret, & ne in manus infidelium perueniret, Sed hanc rem honestis rationibus transigendam ac constituendam, cum ab aduersarijs nec admissi, nec auditi, sed cum pernitie totius Christianitatis exclusi seu repudiati fuissemus. Castra tum diligenter perlustrantes atq; omnes conditiones Exercitus nostri considerantes, reperimus non proditione non minima cuiusq̃; malignitate, sed fatali quadam necessitate exercitum nostrum, in extremo versari periculo. Id quod statim post communi omnium malo experti sumus. Aduolante etenim potentissimo Christianorũ hoste. Exercituq; nostro vtrinq; oppugnato atq; profligato, Budam proh dolor, continuò in Turcarum manus peruenisse.

SIc quoq; de quibusdam personis Anno Domini M. D. XLII. à Turcis in arce Strigonien: obsessis multa contumeliosè dicta ac conficta sunt, ex quorum tamen numero, qui superstites sunt, honestissimorum ac strenuissimorum Virorum offitia Regibus etiamnum præstare solent. Præcipuè autem Franciscus Salamanca qui speciatim nominatus est. Is hodie Serenissimo Ro. Regi Domino meo Clementissimo non inter postremos seruit.

Hæc

HÆc inquam me terrent, & admonent, vt quod illis accidit & mihi accidere posset. Siquidem à fide dignis atq; adeò principibus viris Polonis obiectū atq; quodammodo exprobratum sit, modernum nempe Moscorū principem dictitare, patrem suum à Diuo Maximiliano Imperatore, Regis titulū accepisse, atq; ob id à Poloniæ Rege eundem titulum vsq; adeò requirere, vt si ille sibi Regium pariter titulum non tribuerit, nullas se pacis seu induciarum conditiones cum eo initurum seu acceptaturum. Huiusmodi porrò Rhutenorum principi, Regis Titulum ab Imperatore me Nuncio missum, mihi exprobrabant. Idq; quasi in polonorum præiuditium factum esse, reprehendebant.

TAlia me non meo tantū sed longe magis pijssimi Imperatoris Maximiliani nomine, commouent, atq; quodammodo perturbant, præsertim cum ea re tam pium; tamq; prudentē Principem iam olim vita defunctum, in odium hominum vocent. Ego verò cum hanc rem paulo exactius mecum reputo, non nisi à maleuolis commentam ac confictam existimo, qui principibus meis odium concitare eosq; hoc nomine omnibus quodammodo exosos & suspectos reddere conantur. Quis autem vel mediocri Moscouiticarum rerum cognitione præditus,

nescit?

nescit? Basilium sibi ipsi nomen regium etiam anteaq̃; Maximilianus Imperator quicq̃; negotij cum eo haberet, vsurpasse, tituloq; Czar vsum fuisse, quæ quidem dictio Regem non Imperatorem, vt sui falso interpretantur, significat, Præterea Maximilianum quo ad vixit, maiorem se nunq̃; recognouisse, in omnibus suis sermonibus & scriptis nomen suum Maximi: Imperatori semper præposuisse, vnde manifestum euadit, Moscum à Max: quem se inferiorem putabat, & cui se in omnibus sermonibus & scriptis præferebat, authoritatem seu titulū haud quaq̃; aucupasse.

CErte si literas Regis titulo, sibi inscriptas, ab Max: accepisset, habuissetue, Eas vtiq; Anno M. D. XXVI. quum nomine summi pontificis, Episcopus Scaren: & Cæsareę Maiestatis Caroli, &c. Comes Leonardus Nugarolis, Ego verò Serenifs: Do: Ferdinandi nunc Rom: Regis, ad promouendas atq; faciendas indutias inter Polonū Regem, & ipsum Moscum missi eramus, in mediū attulisset, præsertim cum sub id tempus in literis induciarū de titulo Ducatus Massouiæ magna disceptatio ac difficultas inciderat, quem quidem titulum tanq̃; nouum & inusitatum Regi Poloniæ ascribere. Moscus renuebat, post longas tamen disceptationes admisit, huius rei, ne quis dubitet, testes sunt literæ

B[illegible] induci[illegible]

induciarum tunc firmatarũ quæ in Archiuo Lithuanico seruantur. Porro si authoritate literarum Max: sibi scriptarũ Regis nomẽ vsurpare posset, aut post eius obitũ Carolus Q. & Ferdinãdus Rex sibi Titulum Regis inscripsissent, Quanam ratione Moscus impulsus nũc ad summũ Pontificẽ, et ipsum Cæsarem, de Regio titulo (vt fertur) impetrando laboraret, si antea ab Imperatore Maxi. aut eiusdem nepotibus eodem titulo decoratus fuisset. Quo nomine equidem miror, cur titulum Regis ab alterutro petat, præsertim cum alterum se inferiorem vt dictum est, existimet, alterum verò religionis causa summo odio prosequatur: Imperatoris deniq; longè maiore titulo quem sibi vsurpat neglecto, Regis nomen ambire videtur.

CÆterum quod ad me attinet, equidem dum Oratorem agerem, vsq; adeò Principum meorum dignitatem omnibus in rebus constanter tuebar, vt etiam meam priuatam imminui nõ passus sum, atq; ideo sæpe illorum ineptam ambitionem illusi, id quod in Moscouia nostra satis copiose declaraui, scilicet, de sinistra huius vocabuli Czar interpretatione. Ad hoc cum quidam ipsum Moscum album Regem appellarũt, vnde sibi talis titulus proueniat, nunq̃; rationabilem habui resolutionem, tantum abest vt aliquid præter mandatum egissem, aut adulatione turpi, illis quicq̃; illicitum tribuissem, in debitoue titulo quenq̃; ornassem. Profecto si aliquid tale aucupandæ beneuolentiæ gratia commisissem, Moscumq; Regis titulo salutassem, iam olim delictum meum reuelatum fuisset, præsertim cum Oratores Lithuanici Regis Pol: subditi, vtriq; legationi meæ intererant, illisq; præsentibus hoc negotium agebatur. Quanam fronte igitur, si tanti criminis mihi conscius fuissem, ad D. Polonos & Lithuanos toties redire ausus fuissem? Nonne puderet me, si eiusmodi crimen firmo aliquo testimonio obijci mihi posset? Sed nondum frontem, gratia Deo, perfricui, quin in apertũ prodire & quemlibet apertis oculis exporrectaq; fronte intueri audeo, nec etiam quemq; in medium vnq̃; prodíturum timeo, qui me eiusmodi criminis ac perfidiæ vlla ratione insimulari nedum certo aliquo fundamento conuincere poterit. Quæ verò Maximilianum pientissimũ Imperatorem commouerint, cum Mosco inire tractatus, vnde & ista suspitio initium cæpit, deducam.

EO tempore quo Vladislaus regno Poloniæ, frater autẽ eius Casimirus magno Ducatui Lithuaniæ præsidebant: Mortuo Alberto Rom: Hung: & Bohemiæ Rege, Archiduce Austriæ, Hungari eligendi Regis gratia conuenientes, quidam cense-

bant Reginæ viduæ expectandum pariendi tempus, erat enim prope partum, Maior pars expetebat Regem regnantem non infantem nasciturum, Dissentientibus itaq; Hungariæ proceribus, legati designati erant, ad Vladislaum Polonum, sed priusq; ad eum peruenissent, nascitur posthumus Ladislaus coronaturq;, mox dein superinducto Vladislao, infans legitimus hæres, atq; Rex coronatus eijcitur, & tam diu exulat dum Vladislaus ad Varnam occumberet.

POst cladem Varnensem Ladislaus nemine repugnante Hungariæ regnum paternum recuperat, quo regnãte atq; in Nandoralba, quam nostri vocant Albam Græcam, tum existente, Comes Celeiæ aulicus idemq; Regis cognatus ab Ladislao Huniade interficitur, idemq; Ladislaus debita tanti scæleris pœna Budæ afficitur, eiusq; frater Mathias Huniad pariter in vincula conijcitur. Mortuo Ladislao Rege Hungariæ & Bohemiæ, eligitur in Hungariæ Regem Mathias Huniad, quem Georgius Pogebrat (qui ob Regis Ladislai mortem in magna suspitione erat) Pragæ vinctum tenebat, cum sua filia sibi desponsata Hungaris misit, se ipsum autem Regem Bohemiæ fecit.

MAthia dein Rege, sacram Hungariæ coronam, quam mater Ladislai Regis vna cum filio in Austriã pulsa, singulari industria asportauerat, repetente, Eam nisi iure successionis in regno prius concesso ac promisso, restituere noluit, Tandem transactione facta, ac constituta, corona restituitur, reseruato nimirum Austriæ principibus iure successionis, si Hungariæ Rex sine masculo hærede (id quod contigit) decederet.

VLadislao Regi Poloniæ Casimirus frater magnus Lithuaniæ Dux succesit. Elisabetham prædicti Alberti Rom: Hung: & Bohemiæ Regis Archiducis Austriæ filiam Ladislai Regis Hungariæ & Bohemiæ sororem, quam Poloni miris modis extollunt, vxorem duxit, ex eaq; numerosam prolem suscepit.

GEorgio Pogebrad Vladislaus Casimiri Poloniæ Regis filius in regno Bohemiæ succesit.

MOrtuo Mathia Rege Hung: vxoreq; relicta: Vladislaus Rex Bohemiæ, fauore & auxilio viduæ sub spe matrimonij regno Hung: potitur, Cum hoc rege pariter tractatum de iure successionis ac per vtriusq; regni status confirmatum fuit, vt deficiente masculo hærede Austriaca domus in regno succederet.

MOrtuo Caſimiro Poloniæ Rege ſucceſsit Ioannes Albertus filius, quo mortuo, Alexander, dein Sigiſmundus, de cuius coniuge ducenda cum incidiſſet conſultatio, in diuerſas conſultantium animi diſtrahebantur partes.

STephanus Comes Scepuſij qui apud Mathiam Regem ſummam rerum tenebat, habebat vxorem ex Ducum Theſchinenſium familia, fœminã prouidam, ex qua ſuſceperat Ioannem, Georgium, & Barbaram. Mortuo Mathia Rege Viennę Auſtrię, conuolabant ex omnibus partibus oratores ad Stephanum, apud quem dum de regno Hungariæ tractarent, venerat à Caſimiro Rege Polonię Ioannes Laski, qui poſtea Archiepiſcopus fuit Gneſnenſis, in cuius præſentia, Stephanus Ioannem filium infantem manibus tenens, dicebat. Ioannes ſi eſſes tantulus, Rex Hung: eſſes, atq; ab eo tempore pater & mater Ioannis regno perpetuo inhiabãt. Hæc ex ore dicti Archiepiſcopi Peterconiæ accepi.

ERat nobilis Sileſita Ioannes Rechenberger, Eques auratus, is ſeruiebat Regi Sigiſmundo Poloniæ, ſæpiusq; viduam Stephani Scepuſien: accedebat, quo cũ vidua tractabat, vt primores apud Regem Sigiſmundum vel muneribus induceret, quo

Regi

Regi perſuaderet vt filiam Stephani in vxorem duceret, quod quidẽ effecerat, Rex itaq; Sigiſmundus Barbaram filiam Comitis Stephani Scepuſien: in vxorem duxit, quæ Polonis admodum grata erat, magnumq; ſui apud illos deſiderium reliquit.

VLadiſlaus Rex Hungariæ, non cælebrauit nuptias cũ relicta Mathiæ Regis, ſed duxit coniugem ex Gallijs de familia Candale & Fuxenſi, ex qua procreauerat, tunc filiolam Annam, hanc inſtantiſs: affectabat Ioannes Stephani Scepuſien: filius.

MAximi: Imperator Rom: cum videret ſe iam tertio de ſuo iure ſucceſsionis, ſi hoc matrimonium ſuccederet, detrudi, continuò animo ſecum agitare atq; vt prouidus Princeps multa expendere ac circumſpicere cæpit. Primũ ſuſpicabatur Regẽ Sigiſmundum, Sororio ſuo Ioanni Scepuſien: fauere, qui apud fratrem Regem Hungariæ multum poterat.

VIdebat præterea eundẽ Sigiſmundum maternę hæreditatis nomine principatus, Auſtriacos, ac ſi illis mater eius nunq̃; renunciaſſet, poſtulare, atq; ob eam cauſam arma & inſignia Auſtriæ tanquam hæreditaria ferre, Repetere deniq; dotem matris, quaſi nondum ſolutam, quo nomine cautiones quantum in Auſtria iuris haberent (nam partes

regnorum

regnorum Hungariæ: & Bohemiæ, ipsi possidebant) proferebantur, his rationibus ac postulationibus impulsus Maximilianus, oratores suos ad Basilium Magnum Ducem Moscouiæ misit, fœdusq; cum illo certis conditionibus inijt, Dissentientibus itaq; duobus illis principibus, nascitur Vladislao Regi Hung: Ludouicus filius, quo nato, eo tandem peruentum erat, vt Sigismundus & frater Vladislaus vna cum filio & filia, Posonium venirent atq; inter Ludouicum Regem & Mariam neptim Maximiliani ex filio Philippo Hijspaniarum Rege atq; Maximilianū ipsum aut alterum ex nepotibus Carolum & Ferdinandum cum Anna filia Vladislai Matrimonium contraherent, quibus quidem sponsalibus fœliciter Viennæ Austriæ, (quo Reges & Reginulæ conuenerant) conclusis, pace, concordia, amicitia, inter Maximilianum & Sigismundum firmatis, veteriq; odio prorsus submoto: Maximi: Cæsar statim post ad Moscouiæ principem misit atq; rursus duos illos inter se disidentes Principes me Oratore in gratiam redigere satagebat.

PAulo, post Sigis: Rege Poloniæ Cracouiam reuerso: Barbara sua coniunx moritur, Porrò tanta intercesserat inter Maximilianum & Sigismundum amicitia, vt Sigis: mortua sua conthorali, cōstanter diceret, se sine scitu & volūtate Maximiliani vxorē non

non ducturum, Maximilianus itidem dixit me præsente, Cum hoc Rege se, quocunq; voluerit, vel in cœlum vel ad inferos iturum, Dein quia Sigismundus Rex masculo hærede careret, suasit Maximilianus, me internunctio vt bonam Ducis Mediolani filiam, ex qua Sigismundum Augustum & quatuor filias suscepit, duceret. Hoc connubio, multi Poloni putabant, Max: occulto se quasi vlciscendi de Polonis studio, hanc immisisse fœminam. Hæc quidem infatiem mihi dicere non erubuerunt, quæ tamē prolem illis non ingratam peperit & hæredem.

POst Maximiliani Imperatoris obitum, magnus Dux Moscouiæ misit suos Oratores in Hijspanias ad Carolum Quintum Imperatorem, solicitando, vt tractatus cum Maximiliano initos confirmaret, Carolus verò Cæsar remisit illos ad fratrem tunc Archiducem Austriæ, Mox vtriusq; fratris Oratores constituti: quo equidem tempore hanc legationem nomine Principis mei iam denuò suscipere coactus fueram, atq; tum de titulis alijsq; necessarijs quibusdam rebus, tempestiue admonui. Porrò ingressi iter cum Cracouiam, Rege tum præsente venissemus, in tātam suspitionē veneramus, propterea quod Mosci Oratores ex Hijspanijs redeuntes, nos committarentur, vt nobis neq; hospitium de-

C signaue-

signauerāt neq; obuiam quemq; iuxta eorum consuetudinem miserant, mox intellecta nostra legatione ac cognita cōstantia & firma Principum nostrorū amicitia humanius tractabamur, Moscouiæ tandem conclusis ac firmatis quinquenalibus indutijs. Cracouiam reuersi veteri more, pro honore principum nostrorum humaniter accepti & tractati fuimus.

HIs itaq; verè deductis ac ordine expositis, omnibus testatum ac notum esse volui. Principes meos semel renouata cum Regibus Poloniæ ac reintegrata beneuolentia, Eosdem deinceps haud quaq; simulata, sed vera ac firma semper prosecutos fuisse beneuolentia, Eamq; post Matrimonij vinculo confirmasse, quo dein morte dissoluto, altero connubio veluti nouo atq; longè arctiore, sollidæ, constantissimæ ac perpetuæ amicitiæ vinculo colligasse, atq; inuiolabilem reddidisse, Ea deniq; re Principes meos, id quod quilibet æquus rerum iudex intelligit, occasionem illis vicissim benemerendi, gratiam reponendi, atq; mutuam beneuolentiam perpetuo ac sanctè conseruandi præbuisse.

QVod ad me attinet. Equidem fateor me hàctenus omni genere offitij ac inseruiendi studio erga Serenissimos Poloniæ Reges promptissimum

exhibuisse.

exhibuisse. Deq; suarum celsitudinū subditis omnī beneuolentia ac benemerendi voluntate quoad debui, & potui, paratum ac promptum fuisse, & in futurum pariter, me omnia quæ illis grata sciero, esse facturum polliceor.

HÆc itaq; scribere atq; in publicum dare volui, quod videam plures hoc nostro tempore, qui dum Historias scribunt affectu & falsa relatione magis, quam veritate rerum adducti non personas solum sed & nationes perstringere, vanitatem sæpe pro veritate in lucem ædere. Innocentes deniq; intollerandis conuitijs, ac contumelijs contaminare audent, Vt ex his veritas appareat, & si quis secus de hac re scripserit, vanum id esse posteritas intelligat.

Z

Z